

[J. V. Christensen.]

lig vedrørende Sønderjyllands Historie efter 1864, og ifølge testamentariske Bestemmelser vilde det blive betydeligt udvidet ad Aare. Den Meddelelse dækker vel ikke over nogen Hemmelighed, at ogsaa de overordentlig værdifulde Samlinger, hvorpaa H. P. Hanssen har givet Prøve i sine Bøger om Sønderjylland i Udlændighedstiden, vil indgaa i Arkivet i Aabenraa.

Jeg ved vel, at der ogsaa i andre Byer er indsamlet Arkivmateriale, men der er et Hensyn, som for mit Vedkommende vejer ret tungt til med Hensyn til Løsningen af Spørgsmaalet netop paa Basis af Aabenraa, og det er, at Landsbiblioteket for de sønderjydske Landsdele ligger i Aabenraa, og dette Landsbibliotek er, efter hvad jeg har faaet oplyst og ved Besøg overbevist mig om, særlig opbygget med det Formaal for Øje at kunne give systematisk Støtte til historisk Forskning netop for det sønderjydske Omraade. Biblioteket har paa mindre end 8 Aar udvidet sin Bogbestand med 10 000 Bind og raader nu over en Bogsamling paa over 23 000 Bind. Og det ejendommelige ved det er, at der har fundet en Forskydning Sted til Gunst for Oplysningslitteraturen, ikke mindst for Oplysningslitteratur af historisk Art. Udvalgets Medlemmer havde i forrige Samling Lejlighed til at gøre sig bekendt med en Fortegnelse over Landsbibliotekets Indhold af saadan Litteratur, og man vil sikkert den Gang have lagt Mærke til, at en Række for den historiske Forskning aldeles uundværlige Værker fandtes i Biblioteket. Saa vidt jeg kan se, mangler der ikke i dette Landsbibliotek noget af de vigtigste Værker, der omhandler Sønderjyllands Historie og Topografi; det gælder baade ældre og nyere Værker. Dertil kommer, at ogsaa Bøger af særlig Interesse for den almenhistoriske Forskning findes i Landsbiblioteket i stort Omfang. Endelig har, som jeg ogsaa tror den højtærede Minister nævnte — det har i hvert Fald været fremdraget under den Forhandling, der har været ført — vore arkivkyndigste Mænd afgjort udtalt sig til Fordel for, at Landsarkivet kom til at ligge i Nærheden af eller var knyttet til det store Bibliotek, som er skabt i Aabenraa. Jeg vil gerne føje til ud fra mine egne Erfaringer med Hensyn til Arbejder af denne Art, at dette: i Nærheden af Arkivet at have et Bibliotek, som indeholder det hidtil udforskede og behandlede Materiale, i overordentlig Grad vil støtte dem, som skal arbejde med det Materiale, der foreligger som Dokumenter i Arkivet.

Jeg personlig har beskæftiget mig med

den Tanke, om ikke disse to Institutioner, fordi de ikke er saa store i Sammenligning med andre tilsvarende Institutioner, selvom de er righoldigere og vil blive righoldigere, kunde have været samlet til en Art Enhed. Det vilde selvfølgelig i nogen Maade kunne have billiggjort Oprettelsen og de aarlige Udgifter, men jeg erkender, at det, saa vidt jeg kender de stedlige Forhold, ikke lader sig gøre, og derfor maa vi jo nok under vore Forhandlinger se helt bort derfra. Men saa vil jeg rigtignok ogsaa gerne udtale det Haab og den sikre Forventning, at det Udgiftsoverslag, der er anført her i Forslaget: 160 000 Kr. plus de 8 500 Kr. aarlig, maa kunne holde. Saa vidt jeg kan se, er den Beregning, der ligger til Grund derfor, af lidt ældre Dato, og jeg skulde næsten mene, at der for Hovedudgiftens Vedkommende kunde indvindes noget. Men jeg synes, jeg har Grund til ud fra nogle ret bitre Erfaringer, der er indhøstede angaaende andre Forslag, at udtale et stærkt Haab om, at der ikke maa ske noget saadant her, naar vi skal til at arbejde med Sagens Udførelse i Livet.

Under Forhandlingen i Fjor blev der udtalt forskellige Ønsker — disse Ønsker blev ogsaa begrundet — om ikke at udskille de sønderjydske Landsdeles Arkivalier fra det øvrige Jylland. Jeg vil derom gentage, hvad jeg allerede tidligere har været inde paa, at det System, hvorefter vore Landsarkiver er opbygget, overalt er landsdelsvis. Den østlige Øgruppe har sit Arkiv her i København, Fyn har sit i Odense, Nørrejylland sit i Viborg. Naar man derfor har rettet Indvendinger imod at give Sønderjylland sit særlige Arkiv, kan jeg ikke se, der er nogen Berettigelse i disse Indvendinger. Jeg vil nærmest sige, at Sønderjylland her vil staa i samme Forhold til Nørrejylland som den fynske Øgruppe i Forhold til den sjællandske Øgruppe. Det er af overordentlig stor Betydning, at den egnshistoriske Forskning, der jo er meget frodig i Danmark, og ikke mindst i Sønderjylland, hvor den vil vokse endnu mere, har et Sted, som ikke er alt for langt borte. Det er en Forskning, der i stort Omfang drives af Folk, som ikke kræver nogen som helst Støtte, men gør Arbejdet udelukkende af Lyst og Interesse, og saa er det ogsaa af Betydning, at deres Udgifter ikke bliver alt for store.

Jeg skal med disse Bemærkninger anbefale Forslaget om, at der i Sønderjylland oprettes et Centralsted for en saadan Forskning.

Det var i 1908 paa Aarsmødet i Rødding,